

GENERIEK DRAAIBOEK
GEDEELD FORENSISCH TRAJECT
GEMEENSCHAPSINSTELLING-PRIVATE PARTNER BJB

EDITIE 2020

Voorwoord

Wat voorligt is een geactualiseerde versie van het draaiboek voor gedeelde trajecten, zoals neergelegd eind 2017. De kern van het draaiboek is ongewijzigd: we willen handvatten aanreiken voor een effectieve en efficiënte afstemming en samenwerking van alle betrokken actoren bij het realiseren van gedeelde trajecten tussen gemeenschapsinstelling en private voorzieningen binnen Opgroeien. Procestekeningen met verantwoordelijkheden en rollen van elke betrokken partnerschetsen een duidelijk kader. De eigenschappen van dit draaiboek blijven eveneens overeind: het draaiboek is dynamisch, functioneel en biedt een generiek kader dat verder geconcretiseerd wordt in de dagelijkse praktijk. Finaliteit is een coherent, transparant, participatief traject voor elke jongere en zijn context die in een gedeeld traject begeleid wordt.

Sinds dit vorige draaiboek is het jeugdhulplandschap fundamenteel gewijzigd door de (gefaseerde) inwerkingtreding van het decreet jeugddelinquentierecht in september 2019. De scope van de gemeenschapsinstellingen is door dit decreet quasi volledig (met uitzondering van het time out-aanbod) gevat door een doelgroep van jongeren die een jeugddelict pleegden of hiervan verdacht worden.¹ Dit heeft niet alleen verregaande implicaties voor de werking van de gemeenschapsinstellingen en voor de private voorzieningen die hierdoor een opdracht zullen opnemen in de uitbouw van de reactie op het delict. Voor private voorzieningen impliceert het eveneens de uitbouw van opvang en begeleiding van jongeren in verontrustende situaties die nood hebben aan beveiligde opvang binnen het kader van de Jeugdhulp.

De insteek van gedeelde trajecten zal telkens transparant (moeten) zijn: de opname en begeleiding vanuit de gemeenschapsinstelling is per definitie een reactie op een jeugddelict. De begeleiding door een private partner is ofwel ook een reactie op een jeugddelict (delictgerichte contextbegeleiding, HCA-aanbod), ofwel een maatregel in het kader van de verontrustende leefsituatie in de context van de integrale jeugdhulp (overige modules, zoals kortdurend intensieve contextbegeleiding). De inzet van dit draaiboek is betekenisvol in situaties van minderjarige verdachten en minderjarige delictplegers.

Het is onze inschatting dat ook de komende jaren zowel de jeugdhulpverlening als het beleid inzake de reactie op delicten gepleegd door minderjarigen sterk in ontwikkeling blijft. Net als in 2017 leggen we ook met dit draaiboek geen statisch eindproduct neer. We engageren ons met zijn allen om aan de slag te gaan met dit draaiboek. We beschouwen het als een kader van waaruit elke betrokken partner zijn eigen kwaliteitshandboek of interne processen en procedures of nieuwe gedeelde procedures met of tussen partners verder kan specificeren of uitwerken. En om samen de procedures en werkafspraken van samenwerking bij combinaties van begeleidingsaanbod verder uit te bouwen en verfijnen.

¹ Het juridisch belangrijke onderscheid tussen enerzijds de minderjarige delictpleger en anderzijds de minderjarige verdachte wordt in functie van de leesbaarheid van de tekst niet telkens gemaakt. Wanneer we het hebben over de minderjarige delictpleger kan het in deze tekst zowel gaan over de voorlopige fase (verdachte) of over de fase ten gronde. (delictpleger)

Zo wordt op Vlaams niveau in het ondernemingsplan van agentschap Opgroeien 2020 voluit ingezet op het verder ontwikkelen van beleid inzake (geblokkeerde) ontwikkeltrajecten, de invulling van 'gedeelde verantwoordelijkheid', het versterken en verruimen van de overgang naar volwassenheid vanuit jeugdhulp, het verder versterken van integrale kwaliteitsontwikkeling en kracht- en oplossingsgericht werken.

In het decreet Jeugddelinquentierecht wordt 22 september 2022 vooropgesteld als uiterste datum tegen dewelke de randvoorwaarden moeten vervuld zijn opdat het decreet ten volle geïmplementeerd kan worden. Met het oog op de verdere implementatie van het decreet jeugddelinquentierecht, wordt projectmatig en planmatig ingezet op het verder ontwikkelen van gedeelde visie over een aanpak van jeugddelinquentie binnen een breder beleid naar kinderen, jongeren en gezinnen. Er wordt sterk ingezet op evaluatie en wetenschappelijke onderbouw van het decreet. En essentieel voor het effectueren van de geest van het decreet Jeugddelinquentierecht zijn de gerichte initiatieven die genomen worden met betrekking op de randvoorwaarden op het vlak van capaciteit en regelgeving. Het voorzien van voldoende capaciteit voor beveiligde opvang binnen het kader van de Jeugdhulp en van voldoende capaciteit op het vlak van delictgerichte contextbegeleiding zijn hier cruciaal. Zo kunnen we met zijn allen naadloze trajecten op maat tot stand brengen waarbij het vrijheidsberovend gesloten begeleidingsaanbod slechts in uiterste nood en zo kort als mogelijk ingezet wordt.

Net zoals in 2017, betekent het bekendmaken van deze editie onmiddellijk de start van het samen zetten van volgende stappen bij het uitbouwen van een kwaliteitsvolle, naadloze gedeelde trajecten.

19 februari 2020, Provinciehuis Leuven

Katrien, Bruno, Peter, Bruno, Magda, David, Roel, Steven, Roland, Bert, Luc, Geert, Kim, Nadine, Tom, Lore, Kelly, Mike, An, Stef, Mieke, Marie, Xanne, Erika, Julie.

1. Situering en beleidscontext

1.1. Situering

1.2. Beleidscontext

2. Omschrijving en doelgroep: wat, voor wie en door wie

2.1. Wat: verschillende mogelijke afbakeningen afhankelijk van het perspectief

2.2. Voor wie: doelgroep voor combinatie gesloten begeleiding en contextbegeleiding

2.3. Door wie: welke actoren worden betrokken

3. Referentiekader gedeelde forensische trajecten gesloten begeleiding – privaat begeleidingsaanbod

3.1. Uitgangspunten

3.2. Inzichten wetenschappelijk onderzoek forensisch werken als basis

3.3. Kwaliteitsbeleid

4. Regie en besluitvorming (JR, OSD, ACT centraal)

4.1. Aspecten van gedeelde regie en besluitvorming

4.2. Kader en werkwijze sociale dienst Jeugdrechtbank

4.3. Kader en werkwijze Afdeling Continuïteit en Toegang

5. Gedeeld begeleidings-aanbod publiek-privaat

5.1. Aspecten van gedeeld begeleidingsaanbod

5.1.1. Doelgerichte activiteit met jongere en/of context

5.1.2. Afstemming leven-leren-begeleiding tijdens gesloten begeleiding

5.1.3. Extramuraal werken binnen gesloten begeleiding

5.2. Kader en werkwijze publieke gemeenschapsinstellingen

5.3. Kader en werkwijze private aanbieders contextbegeleiding

6. Infodeling en communicatie

6.1. Infodeling gesloten begeleiding en delictgerichte contextbegeleiding

6.2. Gegevensdeling gesloten begeleiding en private partners VOS

7. Procestekening en procesbeschrijving

7.1. Gedeeld traject in gesloten oriëntatie

7.2. Gedeeld traject in gesloten begeleiding

1. Situering en beleidscontext

Vooraleer in te gaan op de beleidscontext, is het belangrijk om dieper in te gaan op een aantal essentiële 'waarom'-vragen op het vlak van de combinatie publiek en privaat begeleidingsaanbod.

1.1. Situering

In voorliggend kader worden de contouren voor de combinatie gesloten begeleiding - privaat aanbod van BJB-partners (met in eerste instantie focus op contextbegeleiding) geëxpliciteerd binnen de sterk gewijzigde beleidscontext ten gevolge van de invoering van het decreet Jeugddelinquentierecht. Het betreft een versie die ook op het vlak van 'gedeeldheid en structurele afstemming' met alle betrokken partners belangrijke stappen vooruit zet op het vlak van het introduceren van cruciale instrumenten zoals een 'gedeeld handelingsplan' en een 'gedeelde evaluatie' en op het vlak van gedeeld inhoudelijk referentiekader voor verdere ontwikkeling.

Waarom combinatie publiek en privaat begeleidingsaanbod in gedeeld forensisch traject

De sterke focus op re-integratie in de samenleving start vanaf het moment van opname in de gesloten instelling. De publieke en private partners beschouwen hun aanbod als tijdelijke schakels in dergelijk traject. We streven er dan ook naar om het gedeeld traject zo vroeg als mogelijk te laten opstarten om op die manier vanuit verschillende perspectieven maximaal afgestemd voluit te kunnen toewerken naar het opnieuw 'op eigen kracht' kunnen participeren aan de samenleving. Het gelijktijdig inzetten van doelgericht begeleidingsaanbod op maat van de concrete noden van de jongere en zijn context biedt maximale kansen om op een effectieve en intensieve manier toe te werken naar een re-integratie in de samenleving. Dat leert niet alleen onze ervaring, dat is onze overtuiging en dat is ook wat blijkt uit onderzoek².

Uit meta-analyses blijkt dat begeleidings- en competentieontwikkelingsprogramma's voor jeugdige delictplegers effectiever zijn wanneer ze worden aangeboden in een ambulante context en dat het positief effect van werken volgens de RNR-beginselen groter is in ambulante dan in residentiële settings. Verder laat deze meta-analytische evidentie zien dat opsluiting zonder begeleiding of ondersteuning samenhangt met een gemiddelde toename van recidive met 10 %.

De expliciete ambitie om een duidelijk en gedifferentieerd aanbod op diverse niveaus (gaande van diensten voor herstelgerichte afhandeling, over het aanbod binnen private voorzieningen tot de gemeenschapsinstellingen) danig af te stemmen dat naadloze trajecten mogelijk worden, wordt al bij de prille aanvang van het traject naar een decreet Jeugddelinquentierecht als belangrijk

² ANDREWS, D.A. (2011). The impact of nonprogrammatic factors on criminal-justice interventions. *Legal and Criminological Psychology*, 16, pp. 1-23.; LIPSEY, M.W. (2009). The primary factors that characterize effective interventions with Juvenile Offenders: A Meta-Analytic Overview. *Victims and Offenders*, 4, pp. 124-147.

gegeven vooropgesteld.³ In het projectplan implementatie decreet Jeugddelinquentierecht⁴ wordt dit als volgt geformuleerd: “We implementeren de forensisch wetenschappelijke verworvenheden in de werking van de gemeenschapsinstellingen en sociale diensten jeugdrechtbank. We breiden dit uit naar de private voorzieningen, i.c. diensten HCA, aanbieders delictgerichte contextbegeleiding, de CANO-voorzieningen e.a. We maken een geïntegreerd geheel van forensische expertise binnen de jeugdhulp en expliciteren hierbij de beweging naar ‘gedeelde trajecten’ inzake jeugddelinquentie tussen de betrokken publieke en private partners.”

Het uitdrukkelijk inzetten op het actief betrekken van opvoedingsverantwoordelijken en bredere contexten vormt, net zoals binnen de jeugdhulp, ook binnen de reactie op jeugddelinquentie een belangrijk uitgangspunt. Het actieplan ‘implementatie decreet Jeugddelinquentierecht’ concretiseert deze ambitie onder meer in de doelstelling om ouders systematisch te betrekken in de uitvoering van het decreet (doelstelling 7) en in het vooropstellen van acties om de ouderlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid sterker te betrekken in de aanpak van jeugddelinquentie (doelstelling 17).

In het Jeugddelinquentierecht wordt gestipuleerd dat elk gesloten traject een vervolg moet vinden in een plaatselijke, open context met betrokken hulpverlening.”⁵ Evenzeer wordt aangegeven dat reeds tijdens het verblijf van de minderjarige in de gemeenschapsinstelling, vervolghulp uitgetekend dient te worden die tijdens of naar het einde van het verblijf toe opstart en het handelingsplan verder finaliseert in een niet meer gesloten context.

In de modulering van de gemeenschapsinstellingen (GI) wordt contextgericht werken als belangrijk uitgangspunt naar voor geschoven.⁶ Ondanks het belang dat binnen de modulering GI gehecht wordt aan contextgericht werken, wordt uitdrukkelijk gekozen om als Gemeenschapsinstelling het aanbod intensieve contextbegeleiding niet zelf te ontwikkelen in elk traject. Met het oog op het rationeel en efficiënt inzetten van het beschikbare aanbod intensieve contextbegeleiding in Vlaanderen wordt in de oriëntatiefase zorgvuldig afgewogen welke regionale private partner de intensieve contextbegeleiding met welke focus in de concrete casus zal realiseren vanaf de start van de module gesloten begeleiding.

Waarom maximaal vroegtijdige inzet van combinatie geslotenheid en contextbegeleiding

Binnen het agentschap Opgroeien willen we alle ontwikkelingstrajecten onderbouwd opvolgen en daarbij werk maken van een kwaliteitsvolle analyse van wat een kind en zijn specifieke context nodig hebben wanneer er sprake is van een verontrustende ontwikkeling. We zetten voluit in op het voorkomen van ‘blokkerende’ ontwikkelingstrajecten.⁷ Dergelijke kwaliteitsvolle analyse wanneer een minderjarige verdacht wordt van ernstige misdrijven, wordt gerealiseerd binnen de

³ Conceptnota contouren en plan van aanpak voor een Vlaams beleid inzake een gedifferentieerde aanpak van jeugddelinquentie, maart 2015

⁴ Projectplan implementatie van het decreet betreffende het Jeugddelinquentiedecreet van 15 februari 2019, (doelstelling 20, cluster deelprojecten gericht op capaciteit en innovatie, p.5)

⁵ MVT jan 2018 art 24

⁶ Modulering van de publieke Jeugdinstellingen, 17/07/2019, p.16

⁷ Ondernemingsplan Opgroeien 2020, strategische beleidslijn 9

context van de oriëntatie binnen de gemeenschapsinstelling. In een periode van maximaal één maand wordt een gemotiveerd advies gegeven of verdere gesloten opvang van de jongere binnen een gemeenschapsinstelling noodzakelijk is en zo ja, welk begeleidingsaanbod met welke maximale duur hier dan best wordt ingezet.⁸

Om de vrijheidsberoving binnen de context van de gesloten begeleiding zo kort als mogelijk te houden, wordt in de oriëntatie een onderbouwd advies geformuleerd, en dat zowel van de maximale duur van de 'residentiële fase' van de gesloten begeleiding als van de invulling en maximale duur van de combinatie met andere modules die ingezet worden als reactie op het delict.

Dergelijk advies omvat eveneens een aanbeveling over het ideaal wenselijke en minimaal noodzakelijke startmoment voor het inzetten van de combinatie met privaat begeleidingsaanbod.

Waarom een 'generiek' kader?

Dergelijk kader mag niet leiden tot 'verstarring' maar moet integendeel de dynamiek naar een steeds betere samenwerking versterken. Vandaar dat periodiek nieuwe edities uitgewerkt worden. Dergelijk kader dient functioneel te zijn en bij te dragen tot helderheid rond verwachtingen van alle betrokkenen in gedeelde trajecten. Dergelijk kader dient 'generiek' te zijn: eerder dan te specificeren welke concrete methodiek gehanteerd wordt, of tot in detail af te lijnen of vast te leggen welke actor welke bevoegdheid of opdracht heeft, ligt de eerste focus op het bieden van een kader waarbinnen alle actoren intensief en maximaal gedeeld inzetten op een traject op maat van de specifieke jongere en zijn context.⁹

1.2. Beleidscontext:

Volgende cruciale ontwikkelingen waren in de voorbije jaren sterk bepalend in de verdere uitbouw van gedeelde trajecten GI- privaat aanbod bijzondere jeugdbijstand:

Integrale Jeugdhulp

De jeugdhulp is in sterke evolutie. Accenten daarbij zijn: meer en beter samenwerken over de sectoren heen, zorg voor continuïteit van hulpverlening, denken en spreken in termen van trajecten... Deze componenten zijn de voorbije jaren uitgegroeid tot essentiële elementen van hoe we kwaliteitsvolle jeugdhulp kunnen en willen effectueren in Vlaanderen.

⁸ Modulering van de publieke Jeugdinstituten, 17/07/2019, p.52

⁹ Draaiboek gedeelde trajecten Gemeenschapsinstelling-private partner BJB, december 2017, p.1

Decreet jeugddelinquentierecht (15 februari 2019)

Het voorzien in een duidelijke, snelle én constructieve reactie op een jeugddelict, wordt naar voor geschoven als centrale ambitie in het decreet. Het betreft een gerichte reactie op het delict, duidelijk onderscheiden van de jeugdhulp, maar ook vlot combineerbaar daarmee. Herstelrechterlijk en herstelgericht handelen en denken worden verder verbreed en uitgediept. Anders dan in de vroegere jeugdbescherming, vertrekt het decreet jeugddelinquentierecht van een kindbeeld waarbij jongeren groeien in verantwoordelijkheid. Men beoogt op een constructieve wijze appèl te doen op deze verantwoordelijkheid van de minderjarige, ook bij het plegen van delicten. Ouders en opvoedingsverantwoordelijken blijven evenwel uiterst belangrijke partners, ook in de reactie op het delict van de minderjarige. Het 'recht op ondersteuning' wordt in het decreet uitdrukkelijk benoemd als vertrek- en eindpunt voor het beleid inzake jeugddelinquentie.

Modulering publieke jeugdinstellingen (17 juni 2019)

De goedkeuring van het decreet Jeugddelinquentierecht heeft bijzonder ingrijpende gevolgen voor de organisatie van de Jeugdhulp in Vlaanderen in het algemeen en voor de opdracht, doelgroep en positionering van de publieke gemeenschapsinstellingen in het bijzonder. Behoudens een beperkte en afgebakende opdracht in het kader van gesloten herstelgerichte time-out, wordt het aanbod van de gemeenschapsinstellingen in de heel nabije toekomst (september 2022 wordt decretaal als uiterste deadline vooropgesteld) exclusief ingezet als meest ingrijpende en enige residentiële, gesloten reactiemogelijkheid voor minderjarige delictplegers.

In de modulering van de publieke jeugdinstellingen worden de missie, strategie en de contouren van het aanbod binnen de gemeenschapsinstellingen ingrijpend hertekend. Vertrekkend vanuit de algemene missie voor de gemeenschapsinstelling - 'startend vanuit geslotenheid samen kansen creëren' - gaat het aanbod voor de doelgroep van de minderjarige delictplegers uit van volgende visie: 'Vanuit de keuzes van de jongere en zijn context slaan we samen de brug naar een betere toekomst door het risico op herval te beperken en de levenskwaliteit te verhogen'.

De module 'gesloten begeleiding' beoogt het aanbieden van een geïndividualiseerd, residentieel, forensisch traject voor een minderjarige (vermoedelijke) delictpleger waarbij actief toegewerkt wordt naar re-integratie in de samenleving.

Het forensisch aanbod binnen de module gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstelling betreft residentiële forensische begeleiding voor een duur van maximaal 3, 6 of 9 maand. Doelgerichte intensieve interventies voor betrokken contexten zijn daarin sterk geïntegreerd en verweven. Enkel voor een uiterst beperkte deelgroep wordt in de nabije toekomst een alternatief voor uithandengeving ontwikkeld met een maximale duur van 2, 5 of 7 jaar.

Het aanbod van de gemeenschapsinstelling wordt uitdrukkelijk uitgebouwd als tijdelijke schakel in een breder traject van interventies. Het gelijktijdig combineren van enerzijds (publiek) 'verblijf en begeleiding' met anderzijds privaat aanbod 'contextbegeleiding' in functie van een traject op maat wordt daarbij uitdrukkelijk geïntegreerd in de werking van de gemeenschapsinstellingen.

Besluit Vlaamse Regering (BVR) Erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen voor de voorzieningen Bijzondere Jeugdbijstand 5 april 2019

Ook het private aanbod werd verder ontwikkeld in lijn met deze sterk evoluerende beleidscontext. In het BVR van 2019 worden de belangrijke evoluties en de implicaties daarvan uitgewerkt in een nieuw kader voor de erkenning en subsidiëring. In dit erkenningsbesluit wordt het nieuwe aanbod van delictgerichte contextbegeleiding en beveiligend verblijf verankerd. Het besluit stipuleert eveneens dat voorzieningen zich engageren om op jaarbasis een bepaald aantal jongeren op te nemen en/of te begeleiden uit de gemeenschapsinstelling.

De structurele en intensieve samenwerking tussen private initiatieven en de gemeenschapsinstellingen wordt uitdrukkelijk opgenomen. Hierbij wordt ook expliciet verwezen naar het hanteren van voorliggend draaiboek in deze samenwerking. De nieuwe typemodule delictgerichte contextbegeleiding wordt gesitueerd en omschreven. Hoofdzakelijk als ambulante, niet residentiële reactie op een jeugddelict, maar evenzeer als module die in combinatie met gesloten begeleiding ingezet wordt.¹⁰

¹⁰ Toelichting bij het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de Jeugdhulp.

2. Omschrijving en doelgroep: wat, voor wie en door wie

2.1. **WAT: verschillende mogelijke afbakeningen afhankelijk van het perspectief**

De term 'gedeeld traject' wordt de voorbije jaren meer en meer gebruikt in uiteenlopende contexten en met uiteenlopende betekenissen. Welke aflijning daarbij gemaakt wordt, is afhankelijk van wie betrokken is, vanuit welk perspectief en met welk doel men het heeft over een 'gedeeld traject'.

Voorliggend kader focust op gedeelde trajecten waarbij begeleidingsaanbod van de gemeenschapsinstellingen structureel gecombineerd wordt met privaat begeleidingsaanbod bijzondere Jeugdbijstand. Meer concreet gaat het daarbinnen in dit kader in eerste instantie over de combinatie van de residentiële modules gesloten begeleiding met een maximale duur van 3, 6 of 9 maand met modules delictgerichte contextbegeleiding.

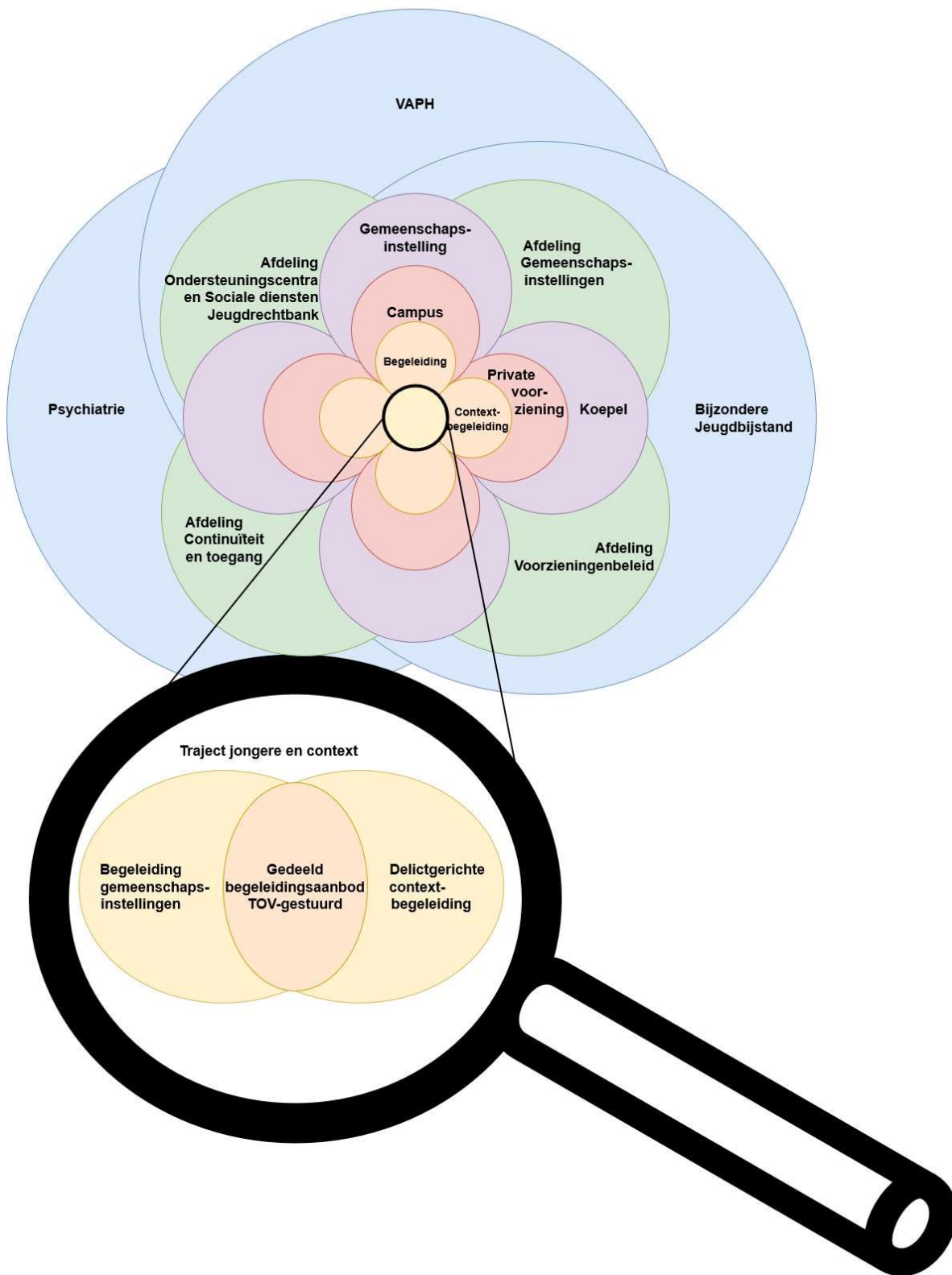
Wanneer naast de reactie op het delict ook specifiek aanbod vanuit het kader van jeugdhulp noodzakelijk zou blijken, zoals bijvoorbeeld intensieve contextbegeleiding, is het mogelijk om ook dit aanbod in combinatie met de reactie op het delict aan te bieden. De reactie op het delict staat het bieden van jeugdhulp niet in de weg. Jonge delictplegers kunnen voor, tijdens of na een reactie begeleid worden door de jeugdhulp.

Deze focus betekent evenwel helemaal niet dat publiek-private samenwerking GI-privaat begeleidingsaanbod hiertoe beperkt blijft, wel integendeel. Het is uitdrukkelijk de intentie om ook in de komende jaren andere mogelijke en wenselijke publiek-private combinaties verder te verfijnen.

Het betreft bijvoorbeeld zeker het stilstaan bij mogelijke en wenselijke combinaties van publiek en privaat aanbod binnen de context van de lange gesloten begeleidingen met een maximale duur van 2, 5 en 7 jaar. Daarnaast zijn bijvoorbeeld volgende thema's evenzeer relevant om rond af te stemmen:

- het publiek privaat evalueren van de wijze waarop de publieke gesloten herstelgerichte time-out ingezet wordt in bredere trajecten in de Jeugdhulp;
- de combinatie van gesloten begeleiding met ondersteunende begeleidingscomponenten;
- de mogelijkheden en grenzen van het combineren van publieke en private verblijffuncties;
- ...

De eerstkomende stap betreft het expliciteren en actualiseren van het kader voor combinatie van gesloten begeleiding met privaat begeleidingsaanbod van de HCA-diensten. In de loop van 2020 wordt dit kader binnen de contouren van de erkennings- en financieringsregelgeving verder uitgewerkt in nauwe samenspraak tussen de publieke gemeenschapsinstellingen en de private diensten herstelgerichte en constructieve afhandeling.

2.2. Voor wie: doelgroep voor combinatie gesloten begeleiding en contextbegeleiding

Alle bij een jeugddelict betrokken partijen hebben recht op een duidelijke, maximaal effectieve en constructieve reactie op het jeugddelict: concrete slachtoffers, de bredere samenleving, de betrokken minderjarige delictpleger en zijn context. Het combineren van intensieve delictgerichte contextbegeleiding en gesloten begeleiding in een gemeenschapsinstelling is in de reactie op een delict een belangrijke structureel ingeschreven mogelijkheid. Daarnaast heeft ook de minderjarige delictpleger die van zijn vrijheid beroofd wordt, recht op gepaste en specifieke jeugdhulp wanneer dit noodzakelijk blijkt.

De doelgroep van gedeelde trajecten betreft idealiter alle jongeren die geplaatst worden in een gemeenschapsinstelling. Want de kans op herhaling van delictgedrag en de vermindering van levenskwaliteit is groter bij jongeren met een gemiddeld tot hoog recediverisico als we de gedeelde trajecten niet aanbieden.

Voor elke jongere waar de ingrijpende en vrijheidsberovende maatregel van gesloten begeleiding tijdelijk noodzakelijk of wenselijk blijkt, wordt een professionele casusgebonden afweging gemaakt of een gedeeld traject aangewezen is. Voor het effectueren van de geest van het decreet Jeugddelinquentierecht zijn de gerichte initiatieven die genomen worden m.b.t. randvoorwaarden op het vlak van capaciteit en regelgeving, daarin verder richtinggevend.

2.3. Door wie: welke actoren worden betrokken

De betrokken actoren zijn:

- Jongeren die geplaatst zijn in een gemeenschapsinstelling;
- De context van de geplaatste jongere: opvoedingsverantwoordelijken en mogelijk betekenismolle anderen die een gericht engagement opnemen in het gedeeld traject;
- De jeugdrechter en consulent verbonden aan het dossier van de jongere;
- Vertegenwoordigers uit de betrokken private organisatie bijzondere jeugdzorg;
- Vertegenwoordigers uit de Gemeenschapsinstelling;
- Vertegenwoordigers van Afdeling Continuïteit en Toegang, wanneer aangewezen;
- Op casusniveau: andere private organisaties voor bijzondere jeugdzorg, expertises (bv. psychiater, hulpprogramma's GGZ), ...

3. Referentiekader gedeelde trajecten gesloten begeleiding-privaat begeleidingsaanbod

De gemeenschapsinstellingen en de in gedeelde trajecten betrokken partners streven er in het kader van gedeelde trajecten GI-BJB actief naar om stapsgewijs te groeien in het hanteren van een gedeelde taal en werkwijzen die dergelijke intensieve samenwerking mogelijk maken. Een gemeenschappelijk referentiekader is hier essentieel. Het omvat gedeelde uitgangspunten, de wetenschappelijke inzichten in het forensisch werken met minderjarige delictplegers en een systematisch werken rond kwaliteit.

3.1. Uitgangspunten

Onderstaande uitgangspunten zijn centrale en richtinggevende principes in het realiseren van gedeelde trajecten. Het verwezenlijken van deze principes vooronderstelt een aanhoudend engagement van elke betrokken actor. Het inbouwen van regelmatige reflectie en dialoog rond de mate waarin en de wijze waarop alle betrokken actoren er in slagen om de voorgenomen uitgangspunten in de praktijk te realiseren, is daarbij een noodzakelijk element.

Flexibele samenwerking op maat

Samenwerken in een traject vergt een grote flexibiliteit in het denken en handelen van elke betrokken actor en een open staan voor het perspectief van de ander. Flexibiliteit en een actieve bereidheid om, vanuit eigen referentiekaders en vanuit een onderscheiden rol, actief op zoek te gaan naar gedeelde taal, naar afgestemde acties. Binnen een open en respectvolle cultuur wordt iedere actor geacht om eigen overtuigingen en handelswijzen kritisch te kunnen en willen herbekijken, en zo nodig aan te passen. Meer dan enkel combineren van aanbod, wordt beoogd om samen, of heel sterk onderling afgestemd, invulling te geven aan een intensieve begeleiding van jongere en context. Samen met gemeenschapsinstelling en private partner, samen met betrokken jongere en zijn context, samen met de betrokken consulent en jeugdrechter, samen met andere relevante betrokkenen die hierin van betekenis kunnen zijn.

Jongeren die in een gesloten gemeenschapsinstelling geplaatst worden hebben samen met hun context nood aan en recht op een doelgericht aanbod dat afgestemd is op hun specifieke situatie. Het flexibel combineren van een gericht publiek en privaat aanbod voor jongere en context, op maat van het individuele traject van de jongere en zijn context, staat dan ook centraal. Flexibiliteit betreft in dezen bijvoorbeeld de bereidheid om actief op zoek te gaan naar wat nodig en mogelijk is op het vlak van aanpassingen van eigen werkwijze en organisatie met het oog op een kwalitatief gedeeld traject. En dat zowel op het niveau van de concrete begeleiding van jongere en context als op organisatieniveau.

Op casusniveau gaan we samen met betrokkenen op zoek naar wat de minderjarige en diens context nodig hebben: wat is voor hen een wenselijk doel/succes? Waar wil deze jongere naartoe met zijn leven? We gaan daarbij aan de slag met de aanwezige krachten en mogelijkheden. Op

die manier creëren we een 'plan' op maat van de betrokkenen. Een handelingsplan dat het resultaat is van een intensief proces van gedeelde handelingsplanning is hierbij een krachtig en noodzakelijk instrument.

Naadloosheid in functie van continuïteit binnen een traject

Naadloze trajecten beogen vlotte schakelingen van onderscheiden componenten in een breder traject. Hetzij binnen het kader van een hulpverleningstraject, hetzij binnen het kader van de reactie op een delict en daar waar nodig in een traject waarbij de reactie op het delict gecombineerd wordt met gerichte hulpverleningsinitiatieven. Voor de trajecten binnen de context van de reactie op het jeugddelict zijn het zo kort als mogelijk houden van de effectieve vrijheidsberoving én het bieden van duidelijkheid over de (maximale) duur én volledige inhoud van de reactie op het delict cruciale uitgangspunten. Het effectueren van een naadloos traject is een opdracht en verantwoordelijkheid voor elke partner en is enkel mogelijk indien op een intensieve en transparante wijze doelgericht afgestemd en samengewerkt wordt.

Participatief en emancipatorisch werken

Alle betrokken actoren werken samen aan het verder versterken van de mogelijkheden van participatief en emancipatorisch werken. We werken dergelijk participatief denken, spreken en handelen op een aantoonbare en voor de betrokken jongere en zijn context voelbare manier uit. Naast de belangrijke 'geformaliseerde vertalingen' zoals de uitdrukkelijke en volwaardige deelname van jongere en context aan de rondetafels (cf. infra), willen we in elk begeleidingstraject concreet maken hoe we 'participatieve basishouding' concreet invulling geven. We betrekken van bij aanvang zo maximaal mogelijk personen of instanties die van betekenis zijn in het leven van de jongere of die dit mogelijks in de toekomst zouden kunnen en willen zijn. Hierbij gaan we er van uit dat de jongere, zijn gezin en netwerk de experts zijn van hun situatie en dat het aan ons is om de vragen te stellen: bijvoorbeeld, welke criminogene en beschermende factoren zien zij? We zien hen als een actieve partner in het proces die we eveneens gaan activeren om mee na te denken over hoe bijvoorbeeld de beschermende factoren kunnen versterkt worden en over hoe gezamenlijke doelen worden bereikt.

In essentie komt het erop neer om in partnerschap met de jongere en zijn context procesmatig tot de formulering van een aantal gedragen begeleidingsdoelstellingen te komen. Die dienen gebaseerd te zijn op de belangrijkste criminogene noden in combinatie met persoonlijk betekenisvolle en sociaal aanvaardbare levensdoelen. Op basis van een samen opgesteld handelingsplan werken we verder in het traject aan de realisatie van die doelstellingen.

Kracht- en oplossingsgerichte basis- en begeleidingshouding

De consulenten van de sociale dienst van de jeugdrechtbank, de begeleiders binnen de gemeenschapsinstellingen én de private voorzieningen benadrukken het belang van het hanteren van een 'kracht- en oplossingsgerichte basis- en begeleidingshouding'. Die gerichtheid op krachten, op mogelijkheden, op kansen van de betrokken jongeren en hun context wordt zichtbaar gemaakt in gehanteerde kaders en methodieken. Gemeenschapsinstellingen, private voorzieningen en sociale diensten van de jeugdrechtbank delen de overtuiging dat doelgericht werken rond het delict of verontrustende situaties en kracht- en oplossingsgericht werken elkaar niet uitsluiten maar integendeel sterk te verbinden zijn.

Transparantie

Betrokken begeleiders van de gemeenschapsinstelling en van de private partnervoorziening en de betrokken consulent formuleren samen heldere engagementen. Voor de jongere en zijn context, maar ook voor alle andere betrokken actoren is het immers van groot belang om een goed zicht te hebben op wie wat wanneer en waarom doet, en vanuit welke rol en opdracht. We streven permanent naar maximale duidelijkheid over de concrete werkwijze van het specifiek aanbod, de mogelijkheden en grenzen van inspraak, de wijze van besluitvorming, bereikbaarheid en beschikbaarheid, intensiteit, frequentie en duur van het afgestemde aanbod. Om dit te bereiken in elke begeleiding wordt taakverdeling en afstemming telkens op maat van de concrete casus verduidelijkt op rondetafels in samenspraak met alle betrokkenen. Op frequente trajectoverleggen wordt de concrete taakverdeling en afstemming van begeleidingsaanbod telkens geconcretiseerd en bijgestuurd.

Contextgericht

Het begrip context vullen we breed in. Contexten zijn ook voortdurend in beweging. Het gaat om personen of instanties die van betekenis zijn in het leven van de jongere, relevante derden en over netwerken waarin personen ingebed zijn. Het gaat over de ouders, het gezin, familie, over externe sociale systemen (school, werk, buurt) , en ook over de peergroep van de jongere, die vaak meer invloed uitoefent dan de formele sociale systemen.

3.2. Inzichten wetenschappelijk onderzoek forensisch werken als basis

Evaluatie en een wetenschappelijk onderbouwde aanpak vormen centrale onderdelen in de verdere implementatie van het decreet Jeugddelinquentierecht. Het implementeren van de forensisch wetenschappelijke verworvenheden bij alle betrokkenen en komen tot een geïntegreerd geheel van forensische expertise binnen de jeugdhulp is essentieel.¹¹

¹¹ Projectplan implementatie decreet jeugddelinquentierecht, doelstelling 20, doelstelling 31

Het wetenschappelijk onderzoek schuift een aantal belangrijke principes naar voor die vertrekken van het overkoepelende idee dat forensisch werken in eerste instantie recidivebeperking nastreeft met als uiteindelijk doel om het welzijn van de jonge delict-pleger te verhogen en de opbouw van een prosociaal en voor de persoon betekenisvol leven mogelijk te maken.¹² Om dit waar te maken krijgen de jongeren die in een gemeenschapsinstelling zijn geplaatst, geleidelijk aan meer mogelijkheden om buiten de instelling en met ondersteuning van begeleiders uit private voorzieningen, de bereikte veranderingen in het begeleidingsproces vast te houden en verder te ontwikkelen, delinquent gedrag achterwege te laten, hun sociaal netwerk te versterken en persoonlijke doelstellingen te realiseren die tegemoet komen aan hun basisbehoeften in de eigen leefomgeving.

Het onderzoek 'Zicht op ambulante methoden Jeugddelinquentie', uitgevoerd door onderzoekster Roos Steens in opdracht van Jongerenwelzijn vanuit de academische werkplaats Emmaüs (2018) had werkzame mobiele methoden of interventies die parallel lopen met de opname in een gemeenschapsinstelling als focus.¹³ Het onderzoek resulteerde in een actueel en hanteerbaar kader van effectieve interventie bij delinquente jongeren.

In deze literatuurstudie wordt gewezen op de relatief grote consensus binnen vele meta-studies van wat werkt binnen het domein jeugddelinquentie. Effectieve studies behoren:

- Cognitief-gedragsmatig van aard te zijn;
- Duidelijk beschreven te zijn en trouw uitgevoerd;
- Afgestemd te zijn op de risico's, behoeften en responsiviteit van de jongere;
- Gebruik te maken van zorgvuldige assessment;
- Te werken met betrokkenheid van familie/bredere context van de jongere.

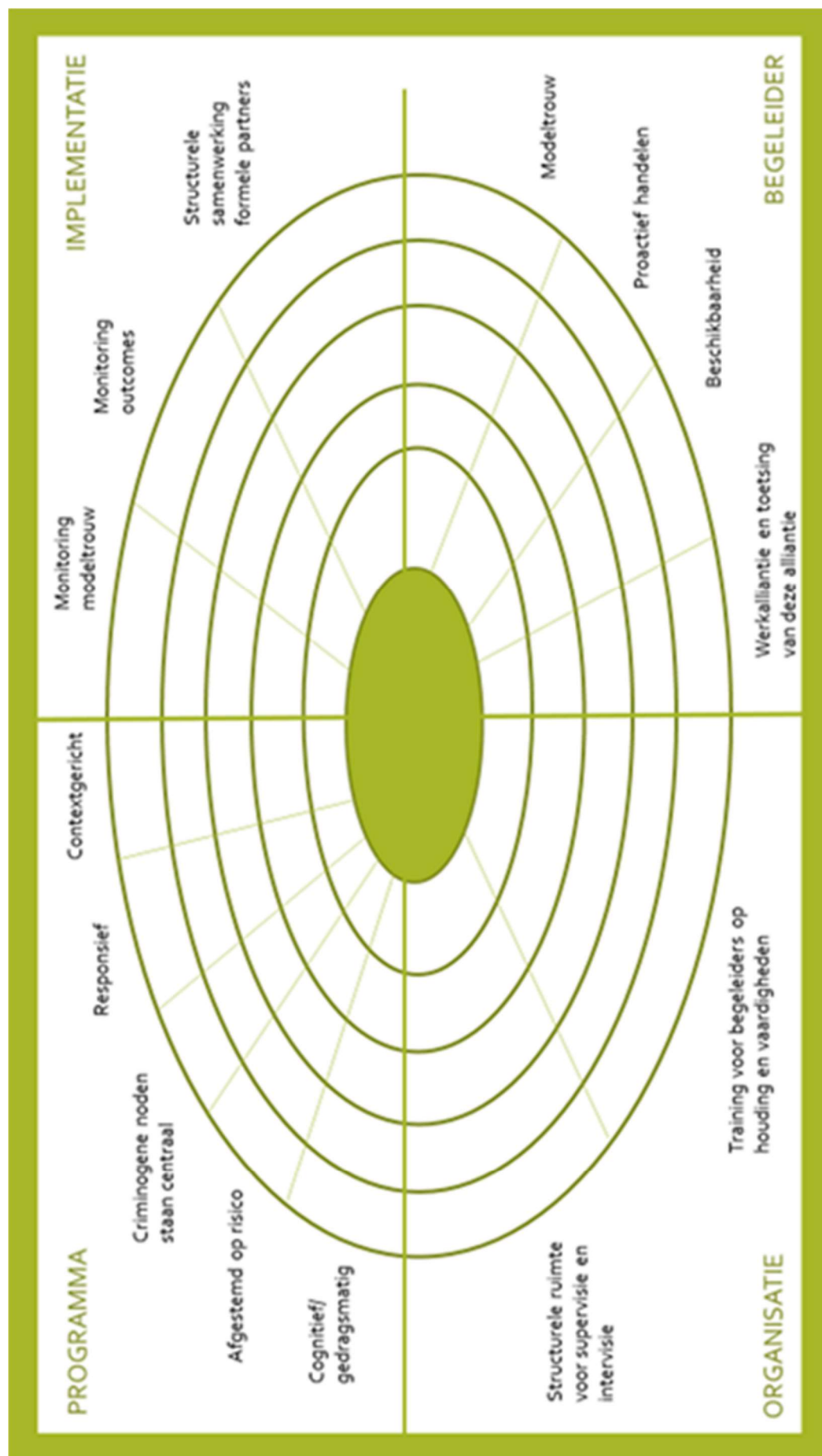
Daarnaast verwijst de literatuurstudie evenzeer naar ander onderzoek dat bovenstaande bevindingen nuanceert en vooral verbreedt:

- Het grote belang van de rol van de begeleider (begeleidingshouding, werkaliantie, beschikbaarheid, modeltrouw);
- Het belang van aandacht voor aspecten van organisatie (training, supervisie, intervisie);
- De nood aan aandacht voor aspecten van implementatie (monitoring, structurele samenwerking).

De werkzame elementen werden in het onderzoek geïntegreerd in een breed toetsingsinstrument. Dergelijk toetsingskader biedt een eenvoudig en helder kader aan de hand waarvan elke actor stil kan staan bij eigen krachten en ontwikkelmogelijkheden rond de eigen werking voor wat doelgericht forensisch werken betreft:

¹² RONEN ZIV (2018). *The future of correctional rehabilitation: moving beyond the RNR Model and Good Lives Model Debate*. New York-London, Routledge, pp. 208-209.

¹³ Onderzoek 'Zicht op ambulante methoden Jeugddelinquentie', Roos Steens i.o.v. Jongerenwelzijn, vanuit de academische werkplaats Emmaüs, 2018

3.3. Kwaliteitsbeleid: uitbouw van een gedeeld kwaliteitsbeleid, publiek-privaat

In het realiseren van een kwaliteitsvol gedeeld traject zijn een aantal instrumenten essentieel, en dat zowel op Vlaams en regionaal beleidsniveau en op het niveau van elk gedeeld traject. Samen plannen, samen evalueren wat we doen: wat we goed doen, wat beter kan.

3.3.1. Het handelingsplan en gedeelde handelingsplanning

Het binnen de gemeenschapsinstellingen gehanteerde begeleidingsmodel, gestoeld op een integratie van het Risk-Need-Responsivity model (RNR) en het Good Lives Model (GLM), vormt de basis van een forensisch onderbouwd gedeeld handelingsplan. Het gedeeld handelingsplan maakt expliciet duidelijk op welke manier alle betrokken actoren zullen werken aan de (veranderbare) factoren die samenhangen met het norm-overschrijdend gedrag om zo het risico op recidive te verminderen en het welzijn en de levenskwaliteit van de jongere verbeteren.

In het planningsproces wordt vertrokken vanuit een gefundeerde risicotaxatie en een delict- en sterkteanalyse. We brengen daarbij de levensdoelen die de jongere motiveren mee in rekening, alsook de individuele en contextgebonden sterktes die ingezet kunnen worden om de vooropgestelde doelstellingen op een sociaal aanvaardbare en persoonlijk betekenisvolle wijze te realiseren.

Op trajectoverleg en rondetafels worden individuele doelstellingen, werkpunten, acties geformuleerd. Het geheel geeft richting aan ons handelen binnen de forensisch orthopedagogische ruimte en bepaalt het forensisch aanbod (cf. infra) binnen het gedeeld traject. Het opstellen van het gedeeld handelingsplan gebeurt stevast in samenspraak en overleg met jongeren en ouders, eventuele andere betekenisvolle contextfiguren, betrokken partnervoorziening(en) en de consulent.

Het gedeeld handelingsplan geeft niet alleen vorm en richting aan het aanbod binnen de gemeenschapsinstelling maar zorgt bovendien voor inbedding van het intramuraal aanbod in een breder traject. Om die reden is ook de consulent een belangrijke partner in het planningsproces. Het spreekt immers voor zich dat het handelingsplan zowel richtinggevend is voor het verblijf en de begeleiding in de gemeenschapsinstelling, als dat het richting geeft aan doelstellingen en acties die deel uitmaken van een vervolgetraject. Zo vormt handelingsplanning een continu proces en garandeert het een naadloos traject, waarbij het format handelingsplan slechts een middel is dat op maat van de opdracht wordt vormgegeven.

Format gedeeld handelingsplan

Het format handelingsplan werd rekening houdend met de forensische opdracht van de gemeenschapsinstelling ontwikkeld, maar kan in het vervolgetraject uiteraard een andere opbouw kennen. Het is onze ambitie om een gedeeld gebruik van het digitaal platform Domino en de daarbinnen opgenomen functionaliteiten (handelingsplanning, canvassen,...) voor alle actoren mogelijk te maken. De technische realisatie hiervan, weerhoudt ons niet om in afwachting reeds

samen tijdens trajectoverleg en rondetafels het handelingsplan op te maken en te delen met alle actoren.

Vanuit onze forensische opdracht wordt het format gedeeld handelingsplanning als volgt opgebouwd:

- Recidivebeperking geeft richting aan datgene wat moet gedaan worden. Dat betekent dat elke opgestelde doelstelling gesitueerd wordt binnen één van de acht criminogene domeinen. Eerder uitzonderlijk zal een doelstelling vanuit responsiviteit worden opgenomen, wanneer deze een noodzakelijke voorwaarde blijkt om aan recidivebeperking te kunnen werken.
- We houden rekening met het feit dat begeleiding/behandeling zonder behandelmotivatie moeilijk is. De gedwongen plaatsing heeft bovendien een impact op deze motivatie. Het met jongeren praten over datgene wat ze nastreven, belangrijk vinden in het leven en wensen te bereiken, en hoe ze dat kunnen bereiken, helpt om behandelmotivatie te verhogen en persoonlijke betrokkenheid te creëren bij geplande interventies.

3.3.2. Reflecteren, evalueren, bijsturen

Het intensief samenwerken in gedeelde trajecten met verschillende actoren staat in functie van een traject op maat van de jongere. Een systematische evaluatie van deze samenwerking, zowel op casus- als op organisatieniveau, draagt bij tot het optimaliseren van deze samenwerking, en komt dus ook de cliënt en zijn context ten goede. We situeren deze systematische evaluatie op 3 sporen:

- Zelfevaluatie van het eigen handelen binnen de context van gedeelde trajecten
- Regionaal overleg samenwerking GI – private partners
- Evaluatie op casusniveau (zowel tijdens traject als op het einde van het gedeeld traject)

Zelfevaluatie

We evalueren het eigen handelen binnen de context van gedeelde trajecten, gebaseerd op een ruimer kwaliteitsbeleid van consulent, private voorziening, gemeenschapsinstelling en ACT. De uitgangspunten en engagementen m.b.t. ‘gedeelde trajecten’ worden geïntegreerd en verder gespecificeerd in het kwaliteitsbeleid/de kwaliteitshandboeken van de private voorzieningen, de gemeenschapsinstellingen, de verwijzers en ACT.

Regionaal overleg gedeelde forensische trajecten GI-private partners

Meermaals per jaar ontmoeten de regionale partners elkaar in de betrokken gemeenschapsinstelling met het oog op informatie-deling en overleg op het vlak van het realiseren van kwaliteitsvolle gedeelde forensische trajecten waarin begeleidingsaanbod van de Gemeenschapsinstelling gecombineerd wordt met private contextbegeleiding. De ‘lerende

netwerken' die in 2020 4-maandelijks afstemmen in het kader van delictgerichte contextbegeleiding zijn evenzeer belangrijke initiatieven binnen deze context.

Evaluatie op casusniveau (zowel tijdens traject als op het einde van de gesloten begeleiding)

Omdat we het belangrijk vinden voluit in te zetten op participatie en emancipatorisch werken, ook en vooral binnen deze sterk gestructureerde situatie, voorzien we frequente gezamenlijke evaluatie- momenten van het gedeeld traject. Het trajectoverleg kan beschouwd worden als een moment van tussentijdse evaluatie met betrokken professionele actoren. De rondetafels zijn belangrijke evaluatiemomenten met verwijzer, betrokken jongere en context. We kiezen er daarnaast voor om elk gedeeld traject systematisch te evalueren met alle betrokkenen op het einde van het gedeeld traject / het einde van het gesloten verblijf in het gedeeld traject. Het specifiek en gestructureerd bevragen van elke betrokken jongere en zijn context over het gelopen traject is daar één aspect van.

In functie van het evalueren van gedeelde trajecten werd een nieuw instrument ontwikkeld.¹⁴

Bevraagde thema's zijn onder meer het verloop van de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen en de mate waarin de vooropgestelde principes die centraal staan in het draaiboek daadwerkelijk gerealiseerd worden. Verwachting is dat een korte weergave van dit luik in het verslag van de bespreking wordt opgenomen, dat wil zeggen de belangrijkste aandachtspunten en de verbeter- of aandachtspunten voor de volgende bijeenkomst.

Daarnaast is het de bedoeling om binnen het gedeeld traject een kwantitatieve eindevaluatie te voorzien, na beëindigen van de residentiële component in de GI. Samen met andere bestaande bronnen krijgen we hiermee de nodige informatie om de gedeelde trajecten zowel op micro- (casusniveau), meso- (tussen partners gedeelde trajecten) als macroniveau (beleidsmatig) te evalueren. Op dit moment worden de technische modaliteiten voor verwerking van die kwantitatieve gegevens nog verder uitgewerkt. Ambitie is alvast om eenmaal per jaar de resultaten uit deze verschillende bronnen te bundelen, in een rapport te gieten en dit op een afdelingsoverschrijdende dialoogdag, aangevuld met stakeholders van de private voorzieningen, verwijzers, ouders en jongeren ook eenmaal per jaar te presenteren en erover te debatteren.

Finaliteit is om de verzamelde gegevens aan te wenden om de samenwerking te optimaliseren, om het draaiboek indien nodig bij te werken, om het beleid hierop af te stemmen, zodat de begeleiding van een minderjarige en zijn context in een gedeeld traject tussen GI en een private voorziening zo optimaal mogelijk verloopt.

¹⁴ Voor het finaliseren van dit instrument werd gebruik gemaakt van de ruimere klankbordgroep en werd in een aantal lopende gedeelde trajecten binnen de GI De Kempen proefgedraaid.

4. Regie en besluitvorming

4.1. Aspecten van gedeelde regie en besluitvorming

Zoals in punt 2 aangegeven, zijn er uiteenlopende invullingen van wat een gedeeld traject kan inhouden, afhankelijk van de focus en de betrokken partner. De mate waarin er wel of geen sprake is van de combinatie met module gesloten begeleiding van de gemeenschapsinstellingen is daarbij belangrijk. Daarom gaan we eerst in op de fase van gesloten oriëntatie, waarin op methodische wijze uitgeklaard wordt of de vrijheidsberovende module van gesloten begeleiding al dan niet noodzakelijk is. Indien vrijheidsberoving tegenaangewezen blijkt omwille van een laag recidiverisico, is een onderbouwd advies m.b.t. een niet vrijheidsberovende reactie op het delict evenzeer dringend en noodzakelijk.

4.1.1. Module oriëntatie

Het formuleren van een onderbouwd advies over de mate waarin het publieke gesloten begeleidingsaanbod al dan niet ingezet zal worden in de reactie op het delict, vormt de eerste opdracht binnen de context van module oriëntatie in de gemeenschapsinstellingen. In de initiële risicotaxatie, voorzien binnen een termijn van uiterlijk 10 dagen, ligt de focus op de vraag naar de noodzaak tot publieke beveiligde opvang. Het snel en voldoende betrouwbaar identificeren van jongeren met een laag recidiverisico is hierbij een eerste prioriteit.

Bij het snel en onderbouwd adviseren van de Jeugdrechter met betrekking tot de aangewezen reactie op het delict wanneer het recidiverisico als laag ingeschat wordt, is het uitermate belangrijk om alle betrokken partijen vanaf de eerste dag van de vrijheidsberoving gericht te betrekken. Enkel op die manier kan een naadloos traject op maat voor alle betrokkenen geëffectueerd worden. Dergelijke intensieve afstemming in de module oriëntatie resulteert in een onderbouwd advies dat voorgelegd wordt aan de bevoegde Jeugdrechter. Het advies omvat minstens de maximale duur van het totale traject en de verschillende voorgestelde modules die in het kader van de reactie op het delict vooropgesteld worden. Waar dit in de oriëntatiefase noodzakelijk blijkt, kan het advies naast een voorstel m.b.t. de reactie op het delict, ook eventueel noodzakelijk jeugdhulpaanbod bevatten.

Een vertrouwensvolle samenwerking met respect voor ieders opdracht is absoluut noodzakelijk om snel een gedragen en onderbouwd advies ten aanzien van de Jeugdrechter te kunnen formuleren.

Afdeling OSD De consulent van de sociale dienst van de Jeugdrechtbank

De consulent staat zowel naar de bevoegde jeugdrechter als ten aanzien van de betrokken jongere en context en relevant privaat of publiek begeleidingsaanbod in voor de nodige opvolging van het traject en adviesverlening hierin ten aanzien van de bevoegde jeugdrechter.

Hij/zij participeert idealiter aan de eerste en finale rondetafel, geeft kader en verwachtingen mee en deelt relevante informatie indien mogelijk.

Afdeling Gemeenschapsinstelling – module oriëntatie

Binnen de module oriëntatie wordt voorzien in een zo kort mogelijke (maximaal 1 maand) oriëntatie. In deze module wordt een gemotiveerd advies gegeven omtrent de vraag of verdere beveiliging binnen de vrijheidsberovende, gesloten context van de publieke gemeenschapsinstelling noodzakelijk is en welk begeleidingsaanbod met welke maximale duur hierbij best ingezet wordt. Gesloten begeleidingsaanbod wordt daarbij in principe steeds gecombineerd met intensieve contextbegeleiding.

Actoren in voorgaande hulpverleningstrajecten

Wanneer het jongeren betreft waarbij begeleidingsaanbod lopende was, wordt dit begeleidingsaanbod zo snel als mogelijk betrokken. Daarbij wordt heel sterk ingezet op transparante en onderbouwde keuzes rond de mate waarin en de wijze waarop de voorgaande hulpverlening wordt geëngageerd in:

- het proces van gegevensverzameling;
- het al dan niet continuerend aanbod van hulpverlening;
- het verder traject, hetzij binnen de context van hulpverlening, hetzij binnen de context van de reactie op het delict.
-

Afdeling Continuïteit en Toegang

Wanneer blijkt dat er sprake is van complexe problematiek, van een geblokkeerd / blokkerend hulpverleningstraject, wordt de Afdeling Continuïteit en Toegang tijdig betrokken in het uitwerken van een wenselijk en haalbaar traject.

4.1.2. Module gesloten begeleiding

In elk gedeeld traject verloopt de besluitvorming in samenspraak met alle betrokken actoren. We zetten in op een frequente en open dialoog tussen alle betrokkenen.

Vanuit de Sociale Dienst Jeugdrechtbank en de Jeugdrechter worden zorgen (en krachten, doelen) geformuleerd. In het kader van die zorgen stelt de verwijzer (de jeugdrechter in samenwerking met de consulent) doelstellingen op. De jeugdrechter en de consulent van de sociale dienst jeugdrechtbank brengen duidelijkheid over de algemene opdracht (waar wordt naartoe gewerkt) en duur van verblijf en begeleiding. De verwijzer beroept zich daarbij onder meer op informatie die in de oriëntatiefase over betrokken jongere en zijn context verzameld werd.

De jongere zelf en zijn context zijn volwaardige actoren in dit proces. Ondanks (of beter: net omwille van) de gedwongen en sterk gestructureerde context gaan we op zoek naar het maximaal betrekken van de jongere en zijn context (participatief en emancipatorisch werken en kracht- en oplossingsgerichte basis- en begeleidingshouding). Het uitklaren rond welke doelen de jongere en de betrokken contextactoren zelf aan de slag willen en kunnen gaan, en hoe deze doelen zich verhouden tot de doelformulering van de sociale dienst Jeugdrechtbank en de Jeugdrechter is een belangrijke opdracht waarin de gemeenschapsinstelling en de private partner een ondersteunende rol opnemen.

De betrokken gemeenschapsinstelling en de private voorziening geven concreet invulling aan de algemene doelen door het uitwerken van een programma op maat binnen de krijtlijnen zoals bepaald door de verwijzer. Private organisatie en gemeenschapsinstelling engageren zich om betrokken consulent en jeugdrechter actief te informeren over het verloop van het gedeeld traject en de wijze waarop gewerkt wordt (intra-muros, extra-muros,...).

Wanneer er sprake is van wijzigende 'krijtlijnen' in het traject, of op bepalende momenten in het traject, wordt de verwijzer actief geconsulteerd en betrokken. Minstens bij de start van het gedeeld traject, bij de bespreking van het eerste gedeelde handelingsplan en voor het beëindigen van de fase van verblijf in de gemeenschapsinstelling, wordt hiertoe een rondetafel georganiseerd.

4.2. Kader en werkwijze sociale dienst Jeugdrechtbank

De diensten van afdeling OSD, Ondersteuningscentra Jeugdzorg en Sociale diensten jeugdrechtbank, gaan vanuit hun specifiek mandaat tot het uiterste om samen met kinderen, jongeren, ouders en opvoedingsverantwoordelijken, hun netwerk en al dan niet professionele hulp, mee hoop te creëren voor de toekomst opdat kinderen en jongeren veilig en omringd zouden kunnen opgroeien. We gebruiken de kennis en ervaring die is opgedaan met Signs of Safety in de jeugdbescherming en gaan in de komende periode aan de slag met het uitwerken van de benaderingswijze Signs of Succes, specifiek voor (gedeelde) forensische trajecten.

In die benadering gaan we samen met de jongere én het netwerk als actieve partners - een stukje samen mee 'op reis', naar het vergroten van kansen op succes en het weg bewegen van criminaliteit door kracht- en oplossingsgericht aan (veiligheids)planning te doen. Er wordt gestreefd naar veiligheid en succes, zowel op de korte als de lange termijn. Veiligheid kent verschillende gradaties die steeds in relatie staan met maatschappelijk noodzakelijke interventies. Het behoort tot onze opdracht om de ontplooiingskansen én integriteit van een minderjarige te waarborgen en hem te beschermen tegen toekomstige onveiligheid. Verandering moet plaatsvinden op drie niveaus: op het niveau van gedrag, van identiteit en van participatie in de samenleving.

We zijn ons bewust dat we enkel passanten zijn in het leven van de minderjarige en zijn/haar netwerk. In nauw partnerschap met hen en professionele actoren streven we naar een volledige overdracht van verantwoordelijkheid zodat alle jongeren die in contact komen met de jeugdbescherming veilig en met successen kunnen opgroeien.

4.3. Kader en werkwijze Afdeling Continuïteit en Toegang

ACT kan betrokken worden bij het zoeken naar en realiseren van vervolghulp, bij het deblokken van complexe trajecten en bij de zoektocht naar de nodige diagnostiek. ACT wil van bij de start zo vroeg mogelijk betrokken worden opdat ze weten wat de jongere nodig heeft en we op zoek kunnen gaan naar vervolghulp.

Op vraag kan **team indicatiestelling** een ondersteunende bijdrage leveren bij het diagnostisch proces. (bv. expertise psychodiagnostiek) of de kennis inbrengen van het jeugdhulplandschap, de specifieke MDT's, de typemodulering, handicap- en stoorniscodes...

Team jeugdhulpregie staat in voor de matching van vraag en aanbod. Als er aan een bepaalde voorziening wordt gedacht om een gedeeld traject uit te voeren wordt deze voorkeur opgenomen in het A-document. Indien er een prioritaire opstart vereist is dient er een prior te worden aangevraagd door de consulent (als CPA), de beoordeling gebeurt door team jeugdhulpregie (JHR).

- Het tijdig inschakelen van JHR is een gedeelde verantwoordelijkheid van consulent SDJ en GI. Indien bij de voorbereiding van een rondetafel/trajectoverleg blijkt dat JHR best aanwezig is kan de vraag tot deelname worden gesteld aan team JHR. Bij onmogelijkheid om deel te nemen aan de rondetafel wordt in onderling contact bekeken hoe terugkoppeling vanuit het overleg gebeurt.
- Een sterkere rol en mandaat kan, middels escalatie, aan JHR worden gevraagd in (complexe) casussen. In situaties waarin er een escalatie naar fase 2 of fase 3 gebeurt werken JHR en de consulent op een nauwe manier samen. Dit omvat het tijdig en wederzijds doorgeven van stand van zaken in een casus, evoluties,... maar ook bv. samen bekijken welke voorzieningen op een escalatiebespreking dienen te worden uitgenodigd. De uitnodiging versturen en het voorzitten van F2 of F3-overleg liggen in handen van de jeugdhulpregisseur (i.s.m. en in afstemming met consulent).

Team continuïteit heeft diverse opdrachten. Vooreerst kan bemiddeling ingezet worden bij conflicten en tegenstrijdige visies, waarbij het aangewezen is om een onpartijdige bemiddelaar in te schakelen. Cliëntoverleg wordt gebruikt wanneer meerdere hulpverleningsactoren betrokken moeten worden, waar afstemming nodig is en waar het een meerwaarde is om een externe voorzitter aan het hoofd van een tafel te zetten.

Daarnaast heeft team continuïteit de opdracht om ondersteuning te bieden aan (kwetsbare) jongvolwassenen. Bij uitstroom jongvolwassenen zijn de opdrachten uit het **Actieplan Jongvolwassenen** van toepassing (ondersteuningsplan op alle levensdomeinen). Team continuïteit kan bij complexe situaties ondersteuning bieden voor de opmaak van een ondersteuningsplan en het zoeken naar partners

5. Gedeeld begeleidings-aanbod publiek-privaat

5.1. Aspecten van gedeeld begeleidingsaanbod

In het gedeeld forensisch begeleidingsaanbod correspondeert het dubbele doel van recidivebeperking en welzijnsverhoging met twee begeleidingswijzen waarbij de ene gericht is op het tot stand brengen van veranderingen in relevante criminogene factoren en de andere het realiseren van belangrijk geachte basisbehoeften probeert te bevorderen.

Bij dit alles is het belangrijk om op te merken dat de twee doelen van het forensisch begeleidingsaanbod, en dus ook de twee begeleidingswijzen hoewel duidelijk onderscheiden, tegelijk ook met elkaar in verbinding staan: (bijdragen aan) recidivevermindering leidt tot welzijnsverhoging en (bijdragen aan) welzijnsverhoging werkt tot op zekere hoogte recidivevermindering in de hand.

5.1.1. Doelgerichte activiteit met jongere en/of context

Voor wat het formuleren van 'minimaal gegarandeerd aanbod' betreft, veronderstellen we dat de private voorziening en de gemeenschapsinstelling, ongeacht het traject, samen minstens moeten kunnen garanderen dat elke jongere wekelijks een doelgerichte activiteit met een (individuele) begeleider onderneemt en dat minstens wekelijks een begeleide doelgerichte activiteit samen met betrokken contextactoren ondernomen wordt. Doelgerichte activiteiten zijn alle aan gedeelde hulpverleningsdoelstellingen gekoppelde begeleidingscontacten hetzij individueel hetzij met het netwerk van de jongere.

We kiezen er uitdrukkelijk voor om 'doelgerichte activiteiten' inhoudelijk niet nader te specificeren. Wat doelgericht is / kan zijn voor de betrokken jongere en/of context, dient net afgestemd te worden tijdens het verloop van de begeleiding. In eerste instantie met de betrokkenen zelf, maar binnen een gedeeld traject gesloten begeleiding en aanbod van de private partner zeker ook tussen die private partner en de gemeenschapsinstelling. Het samen evalueren van de wekelijkse ingezette doelgerichte activiteiten naar jongere en naar context, net als het plannen van volgende doelgerichte activiteiten vormt de kern van het traject-overleg. Samen uitdrukkelijk stilstaan bij wie wat aanbiedt op welke manier opdat de in het handelingsplan vooropgestelde doelen kunnen nagestreefd worden staat centraal.

5.1.2. Afstemming leven-leren-begeleiding tijdens gesloten begeleiding

Het realiseren van een programma op maat van de specifieke jongere veronderstelt dat gericht afgewogen wordt welke activiteit wanneer door wie aangeboden en uitgevoerd wordt. We kiezen er voor om deze afweging telkens op maat te maken in elk traject bij de planning van nieuwe doelgerichte activiteiten. We gaan er daarbij van uit dat handelingsplan-gestuurde activiteiten daar waar nodig prioriteit krijgen op andere activiteiten, maar dat waar mogelijk ook rekening

wordt gehouden met belangrijke andere componenten van gesloten begeleiding zoals (huis-)onderwijs en doelgerichte activiteiten binnen de leer- en de leef-groep.

5.1.3. Extramuraal werken binnen gesloten begeleiding

Het uitgangspunt van extramuraal werken is dat het wie, wat, hoe en waarom ervan op maat van de specifieke begeleiding met alle betrokkenen afgesproken wordt op de rondetafels en trajectoverleggen. Het uitgangspunt is dan ook dat extramurale activiteiten binnen de context van gesloten begeleiding ten vroegste kunnen starten nadat hierrond afspraken gemaakt werden op de eerste rondetafel na de start van gesloten begeleiding.

5.2. Kader en werkwijze publieke Gemeenschapsinstellingen

De GI kiezen ervoor om binnen de module begeleiding inhoudelijk te vertrekken van RNR (Risk-Need-Responsivity) en GLM (Good Lives Model), twee rehabilitatietheorieën. RNR legt het accent op terugvalpreventie. GLM geeft ook uitdrukkelijk aandacht aan welzijnsbevordering. Beide modellen zijn complementair. Een integratieve aanpak, met aandacht voor beide perspectieven, biedt reële mogelijkheden naar de begeleiding van jongeren, die delicten hebben gepleegd en/of in een problematische of verontrustende situatie verkeren. De wijze waarop rond elk van deze processen en levensdoelen samengewerkt wordt en wie, wat opneemt op welke manier, wordt in elk gedeeld traject vertaald in een gedeeld handelingsplan en is onderwerp van afstemming op het regelmatige trajectoverleg.

5.3. Kader en werkwijze private aanbieders contextbegeleiding

Er is een veelheid aan verscheiden private voorzieningen die in het kader van 'gedeelde traject GI-BJB' concreet invulling geven aan een 'gedeeld traject'. Deze voorzieningen hanteren uiteenlopende visies, en verschillende methodieken en werkwijzen. Ook binnen de context van de implementatie van decreet Jeugddelinquentiedecreet is dat niet anders. Alle betrokkenen engageren zich actief om het hierboven vermeld referentiekader (cfr. Deel 3) te hanteren, en in dat perspectief zal deze verscheidenheid een meerwaarde betekenen bij de verdere ontwikkeling van gedeelde trajecten.

6. Informatiedeling en communicatie

In een gedeeld traject, waarbij meerdere actoren samenwerken, is het noodzakelijk om intensief af te stemmen: live, via mail, via telefoon of via andere kanalen. Een intensieve afstemming, onder meer tussen GI en private partner, zowel voor- als na doelgerichte activiteiten is essentieel. Alle betrokken professionals zetten in op begrijpelijke communicatie, op openheid en transparantie ten aanzien van alle betrokkenen. Met het oog op een efficiënte en effectieve informatiedeling en communicatie in het algemeen, werken we het 'gedeeld handelingsplan' (format, sjabloon, werkwijze) verder uit.

6.1. Informatiedeling gesloten begeleiding en delictgerichte contextbegeleiding

Het delen van persoonsgegevens tussen actoren betrokken bij een reactie opgelegd in het kader van de toepassing van het jeugddelinquentierecht is mogelijk. Artikel 44 van het decreet jeugddelinquentierecht voorziet in een rechtsgrond voor gegevensdeling tussen de actoren binnen het decreet mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de gegevensuitwisseling heeft alleen betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de aan de diensten, vermeld in het eerste lid, toegewezen opdrachten;
- de gegevens worden alleen uitgewisseld in het belang van de personen tot wie de diensten, vermeld in het eerste lid, zich richten;
- de gegevensuitwisseling gaat steeds gepaard met een informatieverplichting voor de diensten die gegevens zullen doorgeven.

In het belang van de minderjarige kan van de informatieverplichting, opgenomen in punt 3°, worden afgeweken als de informatie, omwille van de omstandigheden niet onmiddellijk kan worden verleend, op voorwaarde dat:

- de afwijking genotuleerd wordt;
- de afwijking gemotiveerd wordt;
- er in de motivering wordt verwezen naar het belang van de minderjarige, waarbij duidelijk wordt omschreven over welk belang van de minderjarige het gaat;
- er in de motivering wordt aangetoond dat het mogelijke werd gedaan om aan de informatieverplichting te voldoen.

6.2. Gegevensdeling gesloten begeleiding en private partners VOS

Gegevensdeling tussen de gemeenschapsinstellingen (gesloten begeleiding) en private partners in het kader van de verontrustende leefsituatie, in het kader van de integrale jeugdhulp (overige modules, zoals kortdurend intensieve contextbegeleiding) is op dit moment mogelijk mits er instemming is van de minderjarige, en andere betrokkenen die informatie toevertrouwd hebben aan de private partner, resp. de gemeenschapsinstelling.

De minderjarige, en de andere betrokkenen die informatie toevertrouwd hebben aan de private partner, resp. de gemeenschapsinstelling, moeten vooraf en uitdrukkelijk instemmen met de gegevensdeling en op de hoogte worden gebracht van de informatie-uitwisseling, van de werkwijze die wordt gehanteerd, welke personen (potentieel) betrokken zijn bij overlegmomenten, welke informatie wordt gedeeld, bijv. contextuele gegevens, relevante actoren rond de minderjarige; rond welke levensdoelen wordt gewerkt in het kader van gedeelde handelingsplannen. Tot slot is het aan de private partner, resp. de gemeenschapsinstelling om in te schatten of het delen van bepaalde gegevens voor het gedeeld handelingsplan ook effectief het belang van de cliënt dient. Is dit niet het geval, wordt de info niet opgenomen in het handelingsplan. Informatie die niet nodig is voor het gedeeld handelingsplan kan niet worden gedeeld: bijv. toelating wie op bezoek mag komen, contactverbod, bijzondere maatregelen (afzondering,...)

7. Procestekening en procesbeschrijving

7.1. Oriëntatie: Gedeeld traject – Start in de GI

7.1.1. Procesbeschrijving

De oriëntatie gaat van start wanneer de jongere wordt toevertrouwd aan de gemeenschapsinstelling. Deze module is zo kort mogelijk, maximaal één maand. In deze maand wordt een gemotiveerd advies gegeven omtrent de vraag of verder beveiligde opvang van de jongere binnen een gemeenschapsinstelling noodzakelijk is. Voor elke jongere waar de ingrijpende en vrijheidsberovende maatregel van gesloten begeleiding tijdelijk noodzakelijk of aangewezen blijkt, wordt een professionele casusgebonden afweging gemaakt of een gedeeld traject aangewezen is. In geval van een negatief advies mbt. beveiligende opvang, formuleert het oriëntatiecentrum in overleg met de consulent een advies aangaande mogelijke interventie.

7.1.2. Processtappen

Stap	Beschrijving
1. CAP-aanmelding	Elke jongere wordt aangemeld via het centraal aanmeldingspunt (CAP). Bij een positieve beslissing, start de oriëntatie.
2. Aankomst GI	Na de beslissing van de jeugdrechter komt de jongere aan in de gemeenschapsinstelling.
3. Informatie-verzameling en intakegesprek	<p>Na aankomst van de jongere, neemt de gemeenschapsinstelling contact op met de consulent om alle relevante informatie over de jongere en zijn context te delen. Alle informatie uit eventueel vroegere verblijven worden opgehaald uit het elektronisch dossier en indien de jongere in een private voorziening verbleef, wordt, indien nodig, contact opgenomen met de voorziening zelf. De ouders of opvoedingsverantwoordelijken worden telefonisch en schriftelijk op de hoogte gebracht van het feit dat hun kind toevertrouwd werd aan de module gesloten oriëntatie.</p> <p>Tijdens een intakegesprek geeft de trajectcoördinator uitleg over zijn takenpakket. Hij geeft het belang aan van de actieve participatie en constructieve medewerking van de jongere en vraagt geïnformeerde toestemming voor het raadplegen van privacygevoelige dossiergegevens die noodzakelijk zijn voor het oriëntatieadvies. De jongere wordt actief geïnformeerd over het herstelrechtelijk aanbod van de HCA-diensten.</p>
4. Initiële risicotaxatie	De initiële risicotaxatie dient binnen de tien kalenderdagen rond te zijn. Deze is gericht op een snelle en voldoende betrouwbare en valide identificatie van jongeren met een laag recidiverisico. De jongere en zijn context worden hierover bevraagd. De gemeenschapsinstelling geeft advies over de noodzaak tot gesloten begeleiding.
5. Rondetafel	In samenspraak met de consulent wordt een rondetafel georganiseerd door de gemeenschapsinstelling. In een lopend traject kan een betrokken voorziening ook uitgenodigd worden. De trajectcoördinator legt de voorlopige conclusies van de initiële risicotaxatie voor en gaat na of hierover consensus kan worden bereikt. Bij een consensus over een lage risico-inschatting wordt dit oriëntatieadvies aan de jeugdrechter bezorgd.

Wanneer het multidisciplinair team geen consensus bereikt over de inschatting van een laag recidiverisico, wordt een advies tot verderzetting van de plaatsing gegeven. Bij een hoge of matige inschatting van het recidiverisico, volgt altijd een advies tot verderzetting van de plaatsing. De consulent bezorgt dit advies en het advies van de sociale dienst in een nota aan de jeugdrechter.

6. Beslissing jeugdrechter

De jeugdrechter kan het advies al dan niet volgen. Afhankelijk hiervan wordt de plaatsing beëindigd of voortgezet. Er zijn vier mogelijkheden die de jeugdrechter in samenspraak met de consulent bepaalt:

- De jeugdrechter volgt het advies tot stopzetting van de plaatsing. Het traject wordt zorgzaam beëindigd.
- De jeugdrechter volgt het advies tot verder-zetting van de plaatsing. De gemeenschapsinstelling gaat over tot een verdiepende risicotaxatie.
- De jeugdrechter volgt het advies tot beëindiging van de plaatsing niet, want stelt extra vragen. De gemeenschapsinstelling start een verdiepende risicotaxatie.
- De jeugdrechter volgt het advies tot beëindiging van de plaatsing niet. In samenspraak met de consulent wordt het vervolgtraject bepaald.

7. Vervolg oriëntatie

Wanneer de jeugdrechter beslist tot het verder zetten van de plaatsing, gaat de gemeenschapsinstelling over tot een verdiepende risicotaxatie. Bij een lopende hulpverleningstraject is het evident dat de private voorziening betrokken wordt bij de verdiepende risicotaxatie.

Wanneer blijkt dat er nood is aan NRTJ maakt de consulent een A-document op. Indien er aan een bepaalde voorziening wordt gedacht om een gedeeld traject mee uit te voeren, wordt deze voorkeur opgenomen in het A-document. Op vraag kan team indicatiestelling een ondersteunende bijdrage leveren bij het diagnostisch proces. Indien er nood is aan escalatie (complexe problematiek, geen gepast aanbod, langdurig verblijf GI, bedreiging continuïteit van het traject, nood aan intersectoraal hulpaanbod,...) naar fase 2 of 3 kan dit op basis van een geldige indicatiestelling en een kwaliteitsvol, geactualiseerd A-document (aangeleverd door de consulent) aangevraagd worden. Deze procedure verloopt via jeugdhulpregie (JHR). De toegangspoort ontvangt het A-document en jeugdhulpregie gaat aan de slag. Zij zorgen voor de matching tussen vraag en aanbod en de toeleiding tot de jeugdhulp. Jeugdhulpregie heeft zicht op (vrijkomend) aanbod in Insisto. Eens de matching is gebeurd, kan het aanbod starten en wordt een jeugdhulpbeslissing opgemaakt.

8. Verdiepende risicotaxatie

Bij de verdiepende risicotaxatie wordt het gepleegde misdrijf in detail besproken met de jongere om de criminogene behoeften beter in kaart te brengen. Het levensplan van de jongere wordt in kaart gebracht, met aandacht voor belangrijke basisbehoeften die gerelateerd zijn aan het antisociaal handelen. In het proces van de verdiepende risicotaxatie wordt de consulent geïnformeerd. Op die manier kan de consulent inschatten of een externe indicatiestelling nodig is.

De gemeenschapsinstelling stemt af met partners inzake HCA welk aanbod zij hier voorzien. Hier wordt tevens stilgestaan bij de noodzaak om (private) partners en ACT te betrekken.

9. Rondetafel

De consulent, begeleider, trajectcoördinator, eventueel hulpverleningspartners, de jongere en zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken worden hiervoor uitgenodigd.

Na bijna vier weken presenteert de trajectcoördinator de finale risicotaxatie, met aanduiding van belangrijke criminogene noden, levensdoelen, en specifieke responsiviteitsfactoren. Leden van de vergadering hebben voor zichzelf te evalueren of de beschrijving, het advies en de motivering voldoende in overeenstemming zijn met hun eigen ervaringen, observaties en expertise.

- Advies gesloten begeleiding: een schets van interne indicatiestelling wordt meegegeven met inclusie van een rudimentair handlingsplan.
- Advies tegen gesloten begeleiding: een ruw voorstel tot externe indicatiestelling wordt geformuleerd met suggesties voor minder ingrijpende, alternatieve reacties op het delict en, in geval van een verontrustende opvoedingssituatie, aangewezen hulpverlening.

De trajectcoördinator maakt zijn advies over aan de consulent en de jeugdrechter. De jongere en de context worden geïnformeerd over het advies

10. Beslissing jeugdrechter

Op basis van de adviezen van de gemeenschapsinstelling en de sociale dienst van de jeugdrechtbank neemt de jeugdrechter een gemotiveerde beslissing.

Indien de jeugdrechter inschat dat na een gesloten oriëntatie, een gesloten begeleiding dient te volgen, wordt de jongere door de consulent aangemeld bij het centraal aanmeldingspunt (CAP). Bij een beslissing tot een maatregel gesloten begeleiding van 3, 6 of 9 maanden, vindt er een mondelinge informatieoverdracht plaats tussen de trajectcoördinatoren van de module oriëntatie en de betreffende module begeleiding.

11. Eerste aanzet handlingsplan

De gemeenschapsinstelling presenteert een eerste aanzet tot handlingsplan gepresenteerd met inclusie van de elementen uit het prosociaal levensplan van de jongere, het framework van sociale dienst van de jeugdrechtbank en inspraak van eventuele partners; werkpunten en acties worden vertaald in methodisch aanbod met uitrol op korte, middellange en lange termijn. Om de transparantie van het gedeeld traject te verzekeren worden alle betrokken actoren betrokken bij deze informatieoverdracht.

Het traject wordt zorgzaam afgesloten wanneer er geen gesloten begeleiding volgt op de oriëntatie.

7.2. Gedeeld traject in gesloten begeleiding

7.2.1. Procesbeschrijving

Fase 1 start na de 'oriëntatiefase'. De jeugdrechter heeft na de oriëntatie beslist tot verdere plaatsing van de jongere in een gemeenschapsinstelling. Indien geen lopend traject bezig was voor en tijdens de module oriëntatie, start het gedeeld traject idealiter op de eerste dag van de residentiële opname in de gemeenschapsinstelling (GI) waar de module gesloten begeleiding aangeboden wordt. In deze fase staat het uitwerken van partnerschap én het maken van afspraken tussen publiek en privaat begeleidingsaanbod centraal. Via de inzet van onderwijsactiviteiten, pedagogische activiteiten en methodisch onderbouwde acties stelt de gemeenschapsinstelling in elke begeleidingsmodule drie doelen voorop die gericht zijn op gedragsverandering: 1) verkenning 2) vergroten van inzichten en competenties 3) realiseren van verbinding en transfer.

7.2.2. Processtappen

Stap	Beschrijving
1. CAP-beslissing	Elke jongere wordt aangemeld via het centraal aanmeldpunt. Daar wordt, op basis van de beslissing van de jeugdrechter, een toewijzing aan de module gesloten begeleiding goedgekeurd.
2. Aankomst GI + informatie-verstrekking	<p>De jongere wordt verwelkomd in een campus van de gemeenschapsinstelling. De jongere, zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken, de partnervoorziening(en) en de consulent bij de sociale dienst van de jeugdrechtbank krijgen uitleg over de module begeleiding.</p> <p>De jongere, ouders of opvoedingsverantwoordelijken worden bevraagd omtrent hun beleving en de aanleiding van de plaatsing.</p> <p>De jongere krijgt een terugkoppeling over hoe het contact met de ouder(s) of opvoedingsverantwoordelijken en de partnervoorziening(en) verliep. Bijkomend wordt aan de jongere meegedeeld wanneer het volgende gesprek plaatsvindt en krijgt hij de ruimte om zijn ervaring met betrekking tot de overstap naar de module begeleiding te brengen. Indien er reeds een partnervoorziening is, wordt deze telefonisch of via e-mail ingelicht. Indien er geen partnervoorziening in beeld is, zal de GI de consulent bevragen rond eventuele partners. Ten slotte worden de jongere, de context, de consulent, de partnervoorziening uitgenodigd op de eerste rondetafel die in de loop van de 2de week van het verblijf plaatsvindt.</p>
3. Schriftelijke Informatie-overdracht	Om het traject naadloos te laten verlopen start de module begeleiding met een overdracht van de noodzakelijke informatie uit de module oriëntatie. Dit houdt in dat er een schriftelijke weerslag van de oriëntatieperiode (informatieverzameling, risicotaxatie, advies...) doorgegeven wordt aan alle betrokkenen om op basis hiervan in gesprek te gaan.
4. Informatieverzameling	Ter voorbereiding van de rondetafel vindt een trajectoverleg plaats waarbij de trajectcoördinator samen met de betrokken professionals van de gemeenschapsinstelling en het privaat aanbod de aanzet tot handelingsplan verder uitwerkt. Indien er al een lopend traject is met een voorziening is zij nauw betrokken bij het plannen van activiteiten met de jongere en ouders of opvoedingsverantwoordelijke,

Alle relevante verslaggeving vanuit de oriëntatieperiode en de notities over de mondelinge toelichting van het oriëntatieverslag worden grondig doorgenomen door alle partijen. Het handelingsplan wordt in overeenstemming gebracht met het referentiekader van de SDJ.

5. Rondetafel Er vindt op vastgelegde tijdstippen een rondetafel plaats onder gespreksleiding van de trajectcoördinator van de GI waarbij de minimale verwachting is dat de jongere, de ouders of opvoedingsverantwoordelijke, de partnervoorziening(en) en andere betrokken professionals van de GI aanwezig zijn. De rondetafels vallen op vaste momenten zodat tijdig duidelijk is wanneer de betrokken partijen samenkomen. De eerste rondetafel wordt gepland tijdens de tweede week van de jongere zijn verblijf.

De consulent neemt in elk geval deel aan de rondetafel bij aanvang en beëindiging van het verblijf in de GI. De noodzakelijke aanwezigheid van de consulent op andere rondetafels wordt per casus bepaald in overleg met alle belanghebbenden.

Indien er nog geen private partner betrokken is, wordt aan de consulent gevraagd aan welke pistes hij/zij denkt.

Ook jeugdhulpregie (JHR) kan ter voorbereiding of ter ondersteuning bij een traject worden gecontacteerd door de consulent (CPA). Het tijdig inschakelen van JHR is een gedeelde verantwoordelijkheid van de GI en de consulent en kan enkel met mandaat van deze laatste. De 'live' aanwezigheid van JHR op een rondetafel is aangewezen indien dit een jongere betreft van wie het traject dreigt te blokkeren. Als hieruit voortvloeiend een fase 2- of fase 3-overleg opgestart wordt, komt de regie van het extern traject bij JHR te liggen

De eerste rondetafel resulteert in een handelingsplan en is inhoudelijk verschillend van de daaropvolgende rondetafels. De aanzet tot handelingsplan wordt als leidraad doorheen deze eerste rondetafel gebruikt. Het eerste deel betreft een informatiedeling tussen de verschillende partijen. Tijdens het tweede deel van de rondetafel wordt concreet afgesproken welke klemtonen op vlak van activiteiten en aanbod op de verschillende handelingsniveaus gelegd worden en wie wat doet.

Indien een partij niet aanwezig kan zijn tijdens de rondetafel, wordt deze op voorhand actief bevraagd zodat de ideeën, standpunten en bezorgdheden van deze partij meegenomen kunnen worden naar de rondetafel. Nadien krijgen deze partijen een terugkoppeling.

Op basis van het eerste rondetafelgesprek zal de consulent een nota met stand van zaken en afspraken opmaken voor de jeugdrechter met als doel te informeren en goedkeuring te vragen voor uitwerking van een gedeeld traject (wat wenselijk is indien dit nog niet gebeurd is op einde van de oriëntatiefase).

6. Opmaken van een A-document De consulent maakt een A-document op voor niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ). Indien er aan een bepaalde voorziening wordt gedacht om een gedeeld traject mee uit te voeren, wordt deze voorkeur opgenomen in het A-document. Op vraag kan team indicatiestelling een ondersteunende bijdrage leveren bij het diagnostisch proces. Indien er nood is aan escalatie (complexe problematiek, geen gepast aanbod, langdurig verblijf GI, bedreiging continuïteit van het traject, nood aan intersectoraal hulpaanbod,...) naar fase 2 of 3 kan dit op basis van een geldige indicatiestelling en een kwaliteitsvol, geactualiseerd A-document (aangeleverd door de consulent) aangevraagd worden. Deze procedure verloopt via JHR.

De toegangspoort ontvangt het A-document en JHR gaat, na een ontvankelijkheidscheck, aan de slag. Zij zorgen voor de matching tussen vraag en aanbod en zorgen voor de toeleiding tot jeugdhulp. Jeugdhulpregie heeft zicht op (vrijkomend) aanbod in Insisto.

7. Opmaken
jeugdhulp-
beslissing

Eens de matching is gebeurd en de voorziening een open plaats heeft die aan de jongere kan worden toegewezen,, kan de hulp starten en wordt een jeugdhulpbeslissing opgemaakt door jeugdhulpregie.

8. Opmaken
nota
beschikking

Indien op basis van de gesprekken tussen de private voorziening met GI, SDJ, jongere en context wordt besloten een gedeeld traject op te starten waarbij ieder zich engageert en de private voorziening effectief kan opstarten, maakt de consulent een nota op voor de jeugdrechter met vraag tot opmaak beschikking.

9. Gedeeld
begeleidings-
aanbod
publiek -
privaat

Met het handelingsplan als leidraad en op basis van wat werd afgesproken op het trajectoverleg, worden doelgerichte activiteiten ingezet met jongere en context. Wie wat wanneer opneemt hierin, wordt afgesproken op het trajectoverleg. In de concrete planning zo veel mogelijk rekening gehouden met onderwijs en leergroep-activiteiten.

10. Traject-
overleg

Een trajectoverleg is bedoeld om het begeleidingsaanbod op maat van de concrete betrokken jongere, context en begeleiders te plannen en te evalueren. Het handelingsplan wordt daarbij als leidraad gebruikt.

Afhankelijk van de concrete situatie kan dit trajectoverleg uitgebreid worden met de ouders of opvoedingsverantwoordelijken, andere partnervoorzieningen en consulent. Na een eerste trajectoverleg en een gedegen risico-inschatting komt de jongere in aanmerking voor extramurale activiteiten. Een trajectoverleg vindt minstens maandelijks plaats. De betrokken jongere neemt deel aan dit trajectoverleg.

11. Volgende
rondetafels

Het traject van de jongere wordt via het handelingsplan verder opgevolgd. Het aantal volgende rondetafels is afhankelijk van de duur van het traject.

- Na 14 dagen en na 2 maanden in de module begeleiding met een duur van 3 maanden
- Na 14 dagen, 3 maanden en 5 maanden in de module begeleiding met een duur van 6 maanden
- Na 14 dagen, 3 maanden, 6 maanden en 8 maanden in de module begeleiding met een duur van 9 maanden

Elke rondetafel resulteert in een handelingsplan en elke betrokken partij krijgt een afschrift van dit handelingsplan. Daarnaast wordt er een verslag, op basis van de rondetafel en het handelingsplan, opgemaakt en bezorgd aan de jeugdrechter, consulent van de sociale dienst bij de jeugdrechtbank, jongere, ouders of opvoedingsverantwoordelijken en partnervoorziening(en). Het verslag is een weergave van de samenwerkingsafspraken en de stappen die de jongere zet om deze doelstellingen te bereiken.

12. Laatste rondetafel + afrondingsplan

Op de laatste rondetafel wordt een afrondingsplan opgemaakt. Om het verblijf zorgzaam af te sluiten worden het kader en de rollen van elke actor omschreven. De gemeenschapsinstelling kan, na het verblijf van een jongere, nog enkele acties ondernemen ter ondersteuning van de jongere en de toekomstige hulpverlening om de overgang van de gemeenschapsinstelling naar een (meer) open regime minder bruusk te laten verlopen. De gemeenschapsinstelling blijft tijdelijk aanspreekbaar voor de vervolghulpverlening.

- Voor partners, geëngageerd in het kader van gedeelde trajecten, is een prioritaire opname in de module time-out van 14 dagen mogelijk;
- Op vraag van de vervolghulpverlening kan de gemeenschapsinstelling zich minimaal engageren ter ondersteuning van de vervolghulpverlening. Dit engagement wordt steeds op casusniveau afgesproken en kan contacten met alle betrokkenen inhouden;
- Contacten met de jongere in functie van nazorg (drie contactmomenten, opgenomen in de beschikking van de jeugdrechter);
- Hulpcontinuïteit verzekeren bij complexe dossiers.

13. Informatieoverdracht en evaluatie

Tijdens de laatste drie dagen van een jongere zijn verblijf, wordt contact opgenomen met de ouders of opvoedingsverantwoordelijken, de partnervoorziening en de consulent van de sociale dienst bij de jeugdrechtbank om de laatste stand van zaken en relevante informatie terug te koppelen. Tevens wordt iedereen bevraagd omtrent zijn beleving van de plaatsing in functie van een tevredenheidsmeting en het formuleren van verbeterpunten.

7.2.3. Schematische weergave

